

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

واحد امور دارویی معاونت بهداشت
دانشگاه علوم پزشکی تهران

کلیاتی در مورد داروها

مقدار مصرف دارو

مقدار دارو با توجه به شدت و نحوه اثر دارو از یک سو و شرایط سنی و بیولوژیک ... هر فرد می تواند متفاوت باشد بدین لحاظ پزشک در تجویز داروها دقت لازم را لحاظ می نماید.
از سوی دیگر حساسیت فرد در مقابل دارو نیز در تجویز دارو از اهمیت ویژه ای برخوردار است.

البته در تجویز دارو به آسایش بیمار ، سهولت مصرف ، بهترین شرایط جذب ، انتشار ، غلظت و دفع دارومورد توجه قرار می گیرد که با صرفه ترین ، راحت ترین و مقبول ترین راه تجویز دارو، خوراکی می باشد.

خود درماني

يکي از بزرگترين معضلات فرهنگي در بخش داروست. درخواست داروي بدون نسخه در بيشتر موارد به دليل نداشتن اطلاعات دارويي فرد مصرف کننده منجر به پديد آمدن عوارض جانبي متعدد در وي مي شود.

برخی از دلایل خوددرماني :

بالا بودن نرخ ويزيت پزشك يا به عبارت بهتر عدم استطاعت مالي افراد در پرداخت ويزيت ، شلوغ بودن مطب پزشك ، كامل ندادن يا مشابه دادن داروها به وسيله داروخانه ها و موجود نبودن داروهاي تجويز شده به وسيله پزشك.

مصرف بی رویه دارو خطرناک است

داروهای بدون نسخه یا OTC

داروخانه يك سري از داروها را بدون نسخه پزشك نیز در اختیار بیماران قرار می دهند این داروها تنها در بیماری های سبك استفاده می شود، ولي مصرف این دسته از داروها نیز باید با راهنمایی داروساز باشد تا مصرف کننده از عوارض سوء آن آگاه شود.

مسكن ها، آنتی هیستامین ها، ضد احتقان ها و داروهای ضد سرفه در این گروه قرار می گیرند.

مکمل ها

مصرف بي رويه مکمل ها بدون تجویز پزشک، همچنین استفاده از داروهای نيروزا نه تنها تأثیر قابل توجهی در کارآیی ورزشکاران ندارد، بلکه می تواند عوارض جبران ناپذیری برای فرد به دنبال داشته باشد.

آنتی بیوتیک ها

آنتی بیوتیک یک داروی بی ضرر نیست و هر فرد با مصرف آن و بدون تجویز پزشک خود را در معرض عوارضی قرار می دهد که گاهی این عوارض کشنده است. همچنین مصرف بی رویه آنتی بیوتیک ها طول مدت درمان راطولانی ترمی کند.

*مقاومت میکروب ها در برابر آنتی بیوتیک ها:

به علت مصرف بی رویه ، زمانی که بیمار واقعا نیازمند آنتی بیوتیک است چه بسا میکروبی که با یک آنتی بیوتیک کم عارضه تر و ارزان تر قابل کنترل بود حتی با آنتی بیوتیک وسیع الطیف تر و گران قیمت تر هم کنترل نخواهد شد.

مقاومت میکروبی درکشورما به قدری سنگین است که اصلا قابل محاسبه نیست و شاید حتی می توان گفت ضرر مصرف آنتی بیوتیک ها در ایران بیشتر از نفع آن است به نحوی که برای جبران این مسئله آنتی بیوتیک های گران قیمت رابه سختی برای کشورتامین می شود تا مقاومت میکروب ها به آنتی بیوتیک های در دسترس مردم جبران شود.

چه باید کرد؟

مسوولان باید با فرهنگ سازی و تبلیغات صحیح، مردم را نسبت به این اشتباه و ضرر و زیان‌های مصرف داروی زیاد آگاه کنند.

رسانه‌ها باید مضرات مصرف زیاد دارو و عوارض حاصل از آن را به مردم گوشزد کنند تا این عادات غلط فراموش شود و این مساله اقدامی مهم در راستای مصرف صحیح و منطقی دارو خواهد بود.

با ایجاد فرهنگ صحیح
مصرف دارو میان مردم و
ساماندهی وضعیت موجود
تجویز دارو در کشور می
توان ضمن جلوگیری از بروز
بسیاری از کمبودهای دارویی،
کیفیت درمان بیماران را
افزایش داد و سبب کاهش
هزینه ها و عوارض ناخواسته
دارویی شد.

عوارض داروها

«تمام داروها به نوعی دارای عوارض جانبی هستند و مصرف آنها باید با تجویز پزشک و یا مشورت با داروساز انجام شود. هیچ داروی بدون عارضه، وجود ندارد.»

عوارض داروها بر انسان

داروها می توانند بر انسان آثار مسمومیت حاد و مزمن

به جای گذارند .

عوارض سمی داروها:

ناشی از واکنش های خود دارو با بدن است که

می تواند عوارض آلرژیکی ایجاد نماید.

تعدادی از عوارض مهم داروها

کمهیر و ورم عروقی عصبی، تب دارویی،
تنگی نفس، عطسه، بثورات، ضعف و ناتوانی
مغز استخوان از جمله عوارض داروها می باشد.

سایر عوارض ایجاد شده توسط داروها

دو دارو ممکن است از نظر فیزیکی ، شیمیایی یا بیولوژیکی با یکدیگر ناسازگار باشند.

ناسازگاری بیولوژیکی :

در واقع همان کیفیت اثرمتقابل داروها است که ممکن است دو دارو اثر یکدیگر را تقویت و یا تضعیف نمایند.

میزان عوارض دارو با توجه به :

- وضعیت جسمی فرد
- مقدار مصرف
- طول مدت مصرف

متغیر است، لذا برخی داروها اثرات جانبی و عوارض سمی خود را در مصرف مداوم نشان می دهند.

عوارض برخی از داروها مشخص است، ولی برخی عوارض پس از عرضه در بازار مصرف و پس از مصرف گسترده آن به مرور مشخص می شود.

چنانچه هر گونه دارویی به مقدار زیاد و بدون تجویز پزشک مصرف شود ممکن است منجر به بروز عوارض حاد شود لذا تاکید می شود از مصرف خودسرانه دارو خودداری کرده و قبل از مصرف دارو بروشور آن را مطالعه فرمایید.

عوارض جانبی ناشی از مصرف نادرست گیاهان دارویی نیز کمتر از داروهای شیمیایی نیست.

جهت اطمینان از درمان، باید داروها تا اتمام دوره درمان مصرف شوند. همچنین حتی با وجود علائم مشابه بیماری، هیچ دارویی به دیگران توصیه نشود.

مصرف بی رویه دارو در حالی در کشور به شدت افزایش یافته که سالانه میلیاردها تومان بابت آن هزینه می شود.

البته این در حالی است که درصد بالایی از این داروها بدون دلیل پزشکی مصرف می شود و اگر ایجاد عارضه جدی نکند هیچ سودی نیز برای مصرف کننده ندارد.

برای گرفتن اطلاعات در مورد داروها و همچنین نحوه تهیه داروهای کمیاب می توانید با شماره 1490 تماس بگیرید.

منابع

❖ -فارماکولوژی کاتزونگ ۲۰۱۸ ترجمه فارسی ویراست چهاردهم

❖ -Drug Facts And Comparisons 2017

❖ دارونامه رسمی ایران ویرایش پنجم سال انتشار ۱۳۸۹

❖ -<http://www.fda.gov/MEDWATCH>

❖ -<https://medlineplus.gov/overthecountermedicines.html>